

נכדי הגאון מווילנא זי"ע

אשר הסתופפו בצל רביה"ק ה'אהבת שלום' זי"ע
ואח"כ בצל רבוה"ק לדורותיהם

פרסום ראשון לרגל יומא
דהילולא של הגר"א זי"ע - י"ט בתשרי

| חיים מאיר ברמ"ד טאבאק, בני-ברק |

להסתלקות זקנו הגר"א זי"ע, ונקרא על שמו.
רבי אליהו ריזל היה מחשובי חסיד קאסוב,
ובימי רבנו הראשון ה'אהבת שלום' התמנה כמורה
צדק ושו"ב העיירה קרעטשניף, הסמוכה לעיר
סיגעט שבמאמורש. כך אכן רואים במפקד העיר
קרעטשניף משנת תקפ"א, שם מופיע רבי אליהו
כשו"ב דקרעטשניף.

העלייה לצפת

לימים עלה השו"ב רבי אליהו לצפת עיר
הקודש, כשעימו זוגתו, שני בנותיו, ובנו הילד יעקב
יוסף. שאר ילדיו של רבי אליהו, שכנראה נישאו
כבר, נשארו בחו"ל. רבי אליהו עלה ארצה קרוב
לשנת תקצ"ז, וידוע שבאותה תקופה החל רביה"ק
בעל 'תורת חיים' זי"ע לחזק את עליית אנ"ש
לצפת, כדי לבסס את היישוב. העלייה התחזקה
בעיקר לאחר הרעש הנורא שאירע בצפת בשנת
תקצ"ז, עד שבשנת תר"ח כבר נוסד בית מדרש
דחסידי קאסוב בצפת.

לפי המסופר חלם רבי אליהו לילה אחד, והנה
בא אליו איש פלוני, ובפיו בקשה, כי למחרת תובא
לפניו שאלה על בשר מפוקפק, ושיואל לפסוק

רבי אליהו מוויילנא, המפורסם בישראל בכינויו
הגר"א זי"ע.

סלאטווינא Solotvyn (אין להחליף עם
העיירה סלאטפינא שבמאמורש) שוכנת במחוז
סטאניסלוב אשר במזרח גאליציה, למרגלות צפון
הרי הקרפטים. במחוז סטאניסלוב נמצאות גם
העיירות קאסוב, אנטניא, קולומייא, דאלינא,
זאבלטוב ועוד, שרוב תושביהן הסתופפו בצל
רבוה"ק [המחוז נקרא כיום איבנו-פרנקיבסק
במערב אוקראינה].

בתוך בני המשפחה היה איש חסיד, שהיה
מיוחס משכמו ומעלה, בהיותו בן בתו של הגר"א
ששמה על פי המסורת היה טויבא.

בתקופת נשיאות מרן בעל ה'אהבת שלום'
זי"ע, התמנה הנכד המיוחס כשוחט בעיר נדבורנא
הסמוכה לסלאטווינא, שם היה ריכוז גדול של
חסידי הרה"ק ה'צמח ד' לצבי' זי"ע, אשר הסתופפו
אח"כ בצל רביה"ק ה'אהבת שלום' זי"ע.

השו"ב בקרעטשניף

בנו של אותו שו"ב מיוחס בנדבורנא, היה
הגה"ח רבי אליהו ריזל זצ"ל, אשר נולד סמוך

"גן נאה לפניך, שמור נא עליו" - שח
רבנו קדוש ד' הבעל שם טוב זי"ע בלכתו בהרי
הקרפטים, לתלמידו הרה"ק ר' יעקב קאפיל חסיד
זי"ע.

הגן הנאה כלל גם את מחוז מאמורש, גן
ד' שבהרי הקרפטים ולמרגלותיהם. בדור הבא,
החל רבנו הק' ה'אהבת שלום' זי"ע בפעילות
המבורכת, אם בביקוריו במקום, ואם באמצעות
שליחיו ותלמידיו הגדולים.

רבנו ה'אהבת שלום' דאג להושיב מלמדים
בעיירות הגן הנאה - בוקובינא, מזרח גאליציה
ומאמורש. מינה שוחטים, בנה מקוואות, הקים
בתי-מדרש ופיקח על החיים התורניים במחוזות,
בפרט במחוז מאמורש שמספר היהודים בו הלך
והתרחב. רוב היהודים שם, שבתחילה עדיין היו
מרוחקים מחסידות, החלו מתקרבים אט אט אל
האור הגדול, עד שבאחרית ימיו של רבנו כבר
נהרו אליו המונים מרחבי מאמורש.

מליטא לסלאטווינא

בעיר סלאטווינא הסמוכה לנאדבורנא שבמזרח
גאליציה, התיישבה בימים ההם משפחה מיוחסת,
אשר נמנו על צאצאי גאון ישראל, קדושו ופארו,

עליו להיתר ולסמוך על דעת המקילים המועטים, כי נשמה מגולגלת בעוף זה.

כך הוי, והיות שחשש כי יש דברים בגו ונשמה מגולגלת בו, התיר כדעת המקילים ואף עשה סעודה גדולה לטובת הנשמה. אולם המאורע שנקלע לידיו היצר לו מאוד, והוא החליט לנטוש את משמרת השחיטה ולעלות לארץ הקודש.

זמן קצר התגורר רבי אליהו בארה"ק, הוא נלב"ע בצפת בדמי ימיו. על שנת פטירתו חלוקות הגירסאות בין הצאצאים, לפי גירסא אחת הוא נלב"ע בשנת ת"ר, ומונחתו כבוד בצפת. כך העיד הרה"ח ר' יוסף פריד ז"ל מת"א, שהיה ברשותו חומש שקיבל מזקנו הרה"ח ר' חיים פריד ז"ל שהיה חתן הרה"ח ר' משולם ריזל, ובו כתב: 'מורי חמי ר' משולם ריזל היה בן ר' אליהו ריזל, שו"ב בקרעטשניף שעלה לצפת, ושם מנוחתו כבוד, נפטר בשנת ת"ר ל'פ"ק'.

אולם לפי מסורת צאצאיו משפחת שכטר, נפטר רבי אליהו לפני הרעש שהיה בצפת בחודש טבת תקצ"ז.

צאצאיו של רבי אליהו

לפי עדות הגה"ח הישיש ר' משולם ריזל ז"ל שהתגורר באחרית ימיו בקרית ויזניץ, היה לו לרבי אליהו השו"ב דקרעטשניף חמישה בנים, אשר היו מכונים 'חמשה חומשי תורה'.

ברשימות המפקד מהימים ההם, נרשם שהיו לו ארבע בנים ושני בנות טרם נישואיהם. ייתכן שלאחר המפקד נולד לו בן נוסף, או שבשעת עריכת המפקד כבר נישא אחד הבנים. בידינו שמותיהם של שלושה מבניו, אשר מהם נולדו במהלך השנים צאצאים וצאצאי צאצאים שהתפזרו בכל רחבי מחוז מארמורש. אנו מוצאים את שמותיהם בעיירות ריסקווא, יועד, בארשא, ריזאוליע, דראגמירעשט, קעכניע, וואלען, ווישווא ובנותיה, ועוד. רובם התיישבו בחלק הדרומי של מארמורש, כיום הצד הרומני - דרומית לנהר הטיסה.

צאצאי הגאון מוויילנא היו חסידים ואנשי

מעשה שהסתופפו בצל רבותינו הקדושים זי"ע לענפיהם, הם מופיעים גם ברשימות התרומות לכלול רמבעה"ן מימי נשיאות רביה"ק ה'צמח צדיק' זי"ע, והם נשאו בגאון את ייחוסם הרם אל הגאון זי"ע.

רבי אליהו נלב"ע כשהוא בגיל של לא יותר מ-מ"ב שנים, משום שכבר היה קרוי על שם זקנו הגאון זי"ע שנתבקש לישיבה של מעלה בי"ט בתשרי תקנ"ח, והוא נלב"ע לא יאוחר משנת ת"ר. על מצבה משנת תרנ"ח, של הרה"ח ר' אברהם צבי ב"ר ברוך מנחם ריזל, הקיימת עד היום בעיירה ריסקווא שבמארמורש, נכתב: 'תנצב"ה עם אבותיו הקדושים זצ"ל - רמז לייחוס הרם של המשפחה. יש לציין, כי בקרב צאצאי הגר"א משפחת ריזל, היו שהשתדכו עם צאצאי מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הק' זי"ע.

*

ואלה שמות שלושת בניו של רבי אליהו הידועים לנו: רבי ברוך מנחם ריזל מקרעטשניף, רבי משולם ריזל מיועד, ורבי יעקב יוסף ריזל מיועד, זללה"ה.

להלן נעמוד על הסתעפות המשפחות החשובות, כפי שהשיגה ידנו, וכפי שהתקבל מצאצאי המשפחה, וייתכן שישנם צאצאים נוספים. כמו"כ לא בכל פעם הצלחנו לעמוד על הסדר לפי הגילים.

פרק א: רבי ברוך מנחם ריזל ז"ל

הרה"ח ר' ברוך מנחם ריזל נותר לגור בעיירה קרעטשניף, בה התגורר אביו בטרם עלה לארץ ישראל. צאצאיו התיישבו בריסקווא ובבארשא, והיו מהחסידים הנכבדים שם.

בנו הראשון הרה"ח ר' אברהם צבי ריזל ז"ל, היה מחשובי חסידי ויזניץ ומראשי הקהילה בעיירה ריסקווא. על מצבתו נחרת: איש תם וישר, פיזר נתן לאביונים, טובת עשה לפדיון שביונים, רגליו

כיתת לצדיקי עליונים, לחמו נתן לרעבים, מכיסו נהנו יראי ד', ה"ה מו"ה אברהם צבי ב"ר ברוך מנחם. נפטר ד' ניסן תרנ"ח לפ"ק. תנצב"ה עם אבותיו הקדושים זצ"ל (מצו"ב תמונת המצבה).

חתנו היה ש"ב הרה"ח ר' ברוך ריזל מריסקווא ב"ר משולם ריזל מיועד. ר' ברוך היה אף הוא מחשובי חסידי ויזניץ ומראשי הקהילה בעיירה ריסקווא. נלב"ע י"ט אדר"ב תרפ"ז בריסקווא ועל מצבתו נחרת: פ"נ איש אשר התרחק תמיד מן הכבוד בחיים, וכך צוה שלא לציין על מצבתו שום שבחים. הם היו הורי:

א. ר' אליהו ריזל מאויבער-אפשא נילדיהם: משפחת בכרך, מ' פורגס מגבעת שמואל, ר' אברהם צבי ריזל מחיפה, ר' יוסף ריזל הי"ד (בתו משפ' לנדא ובנם ר' אליהו אריה ריזל), ר' מרדכי יעקב ריזל מרמת ישי, חתנו ר' דוד ב"ר מנחם חיים פערל מאנטווערפן, חתנו ר' סנדר גוטמן הי"ד, חתנו ר' יהודה קליין, חתנו ר' חיים פלדמן מגרוסוורדיין.

ב. חתנו ר' שלום טרויב ז"ל, הורי: ר' ישראל טרויב ור' זעליג טרויב מב"ב.

ג. ר' משולם ריזל ז"ל מטערצאל.

ד. חתנו ר' מנחם חיים פערל מריזאוליא. הורי: מ' פופוביץ הי"ד, ר' אליעזר פערל הי"ד, מ' שטיינמץ, ר' אברהם הערש פערל הי"ד, חתנו ר' יוסף בן ר' אליהו ריזל הנ"ל, חתנו ר' משה זילברברג הי"ד, ר' דוד פערל הנ"ל חתן ר' אליהו ריזל מאויבער-אפשא, ר' שמואל פערל ז"ל נילדיהם: ר' דוב פערל מאנטווערפן, וחתני הרב מיכל דוד רוזובסקי מאשדוד בהג"ר שמואל ראש ישיבת פוניבז' ור' אליעזר גרוסנס מלונדון.

ה. חתנו ר' מרדכי רט מביטשקוב.

ו. ר' מענדיל ריזל. אבי: ר' אברהם הערש ריזל מקנדה, ומ' שפיצר מירושלים.

ז. מ' חנה.

ח. חתנו ר' אברהם ערפס. הורי: ר' משה אליעזר ערפס, ר' מנחם צבי ערפס נילדיהם: ר' ברוך ערפס ממאנסי, ר' חיים דוב ערפס ממאנסי, ר' יחזקאל ערפס ז"ל, ר' יוסף ערפס מבארשא פארק, ר' יחיאל ארי' ערפס מווייליאמסבורג, ר' ישראל ניסן ערפס מווייליאמסבורג, חתנו ר' קאפל מורגנשטרן

רביה"ק האמרי חיים זי"ע בריקוד עם הרה"ח ר' יצחק מרדכי אפל ז"ל ב שמחה משפחתית בביתחם ד' בית הלל'

מצבת רבי אברהם צבי ב"ר ברוך מנחם ריזל ז"ל בריסקווא. תשו"ח להרה"ח ר' דוב בעריש וועבער שליט"א

לדמותו הנשגבה של הגר"א מווילנא זי"ע

הגאון רבי אליהו מווילנא זצ"ל נולד בשנת ת"פ בכפר סלץ שליד בריסק שבליטא לאביו הגר"ר שלמה זלמן מווילנא. היה נכד בעל 'באר הגולה'.

מילדותו נודע כעילוי והוא הלך וגדל בכל מכמני התורה. עד גיל שש למד מפי רב. בגיל זה דרש בבית הכנסת הגדול בווילנא דרשה שלימד אותו אביו, ואחר כך, לבקשת רבי העשיל אב"ד וילנא, דרש גם פלפול שהכין בעצמו, כמבחן ליכולתו לחדש לבדו. גם בספרו 'שנות אליהו' מובא חידוש שאמר בגיל שבע שנים. בגיל זה, למד במשך תקופה קצרה בקיידאן אצל רב העיירה דאז, הגר"ר משה מרגלית הידוע בחיבורו 'פני משה' על הירושלמי. בגיל תשע החל ללמוד גם קבלה, ולמד מדי יום במשך כמה שעות בספר הזוהר ובכתבי האר"י. בגיל עשר כבר למד בעצמו ולא נזקק למורים. מגיל שמונה עסק בענייני תכונה.

בעודו אברך ערך גלות וסיגף עצמו, כשהוא מתעלה במעלות הקדושה. נודע כגאון ישראל, מווילנא היתה מצודתו פרוסה למרחקים, אולם סירב לשמש ברבנות. למרות זאת, קהילת וילנא, שראתה כבוד לעצמה במגוריו בעיר, נתנה לו הקצבה חודשית קטנה לפרנסתו. זוגתו הרבנית דאגה לפטור את בעלה מהטיפול במשפחה, כדי שיוכל להקדיש את זמנו ללימודיו. לאחר מותה בשנת תקמ"ג. ביקש הגאון לחרות על מצבתה 'ותמת חנה בשנת תקמ"ג, ה' כסלו. לא הניחה תמורה וערך, לספר שבחה אין נתיב ודרך'. בהמשך נשא את גיטל בת רבי מאיר לונץ מחלם, שהיתה אף היא אלמנה.

הגר"א התפרסם בהתמדתו העצומה. בניו סיפרו כי נהג במשך כל חייו לישון שעתיים בלבד ביממה, בארבעה חצאי

שעות, כשכל עיתותיו מסורות אך ורק ללימוד תורה, תלמידו הגאון רבי חיים מוולוז'ין תיאר, כי כאשר העסיקה אותו קושיה בלימודו, לא היה מכניס אוכל לפיו במשך ימים רצופים, ומראהו היה כחוש ומעונה עד שמצא את התשובה לשאלתו. העיר ותיקן הערות מחכימות בכל חלקי התורה. הגאון רבי יהונתן אייבשיץ כתב בספרו 'לוחות הברית': 'וכן שלחתי פירושי דקמיעות לק"ק ווילנא, כי בייחוד שמעתי בתוך חכמי העיר יש אחד מיוחד החסיד קדוש וטהור מאור ישראל, כליל כל החכמות, חריף ובקי ולו עשר ידות בנסתר, מוהר"ר אליהו יצ"י אשר נודע תהלתו בכל מדינות פולין ובברלין וליסא...'.

הגאון מהר"א ל צינץ מפלאצק כתב בשו"ת 'משיבת נפש', כי מימות הקדמונים לא קם כהגר"א, שכל התורה כולה נגלה ונסתר כשולחן ערוך לפניו.

הגאון ה'חזון איש' זצ"ל כתב עליו: 'אנו מתייחסים להגר"א בשורה של משה רבנו, עזרא, רבנו הקדוש, רב אשי והרמב"ם, הגר"א שנתגלה תורה על ידו כקדוש מעודד לכך שהאיר כמה שלא הוא עד שבא ונטל חלקו, והוא נחשב אחד מהראשונים. מדרגתו ברוח הקודש, ביגיעתו ובבקיאותו בעיון העמוק בכל התורה המצויה עתה בידנו, אי אפשר כלל לצייר את אפשרותם...'.

שעה קצרה לפני הסתלקותו, אחז בציציתיו, ובכה: 'חבל להניח עולם זה, שבמעט פרוטות ניתן לקנות ציצית - מצוה גדולה ששקולה נגד כל המצוות, ובעולם הנשמות כבר אין אפשרות לקיים מצוות'... נתבקש לישיבה של מעלה ב"ט בתשרי תקנ"ח, בהניחו אחריו תלמידים רבים גאוני וגדולי עולם.

מב"פ, חתנו ר' אליעזר כ"ץ מגיבערס, וחתנו ר' אברהם ברוך גלאצער ממאנסין, חתנו ר' משה הערש עלבויגן מארה"ב-ארה"ק.

ט. ר' יעקב ריזל הי"ד מסיגעט. ר' יעקב היה תלמיד חכם אשר סיים חמש פעמים את הש"ס, חסיד ויוזניץ בלונ"נ, מראשי ומעמודי התווך של קהילת ויוזניץ בסיגעט וגבאי ביהכ"נ, ממקורבי מרן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' זי"ע. אביו: חתנו ר' יצחק אייזיק רוב ז"ל מנתניה [ילדיהם: ר' יעקב רוב מבני ברק, חתניו ר' ישראל פרידמן מנתניה, ור' יוסף ניימאן מבארא פארק], חתנו ר' אביגדור ביטמן, מ' שרה, מ' קאהן מת"א.

על ר' יצחק אייזיק רוב הנ"ל מספר בנו ר' יעקב הי"ו, שרביה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע היה מסדר הקידושין שלו ברומניה לאחר המלחמה, וכן היה רבנו ה'אמרי חיים' מסדר הקידושין של ר' יעקב נ"י שחתנתו היתה מהחתונות הראשונות באולם בקרית ויוזניץ. ר' אייזיק היה ממייסדי קהילת ויוזניץ בנתניה, והיה מיוזמי השבת המרוממת בה שבת רבנו ה'אמרי חיים' בנתניה בשנת תשכ"ו. יחד עם ר' שמחה וקס ז"ל ועוד עסקנים עמלו וטרחו לארח את המוני החסידים שהגיעו לכבוד אותה שבת בנתניה. בשנים שרבנו ה'אמרי חיים' שהה לנופש בנתניה בחודשי הקיץ, היה ר' אייזיק זונח את עסקיו ומקדיש ימים ולילות להנעים את שהותו של רבנו. יהי זכרו ברוך.

י. חתנו ר' זאב שטיין. הורי: ר' צבי שטיין. יא. ר' יוסף ריזל מב"ב. אביו: ר' מענדיל ריזל מארה"ב.

יב. חתנו ר' יצחק משה רוט מטבריה, אביו ר' מאיר רוט.

יג. ר' אברהם צבי ריזל.

חתן נוסף של ר' אברהם צבי ומרת עטיא ריזל מריסקווא, היה ר' דוד ורצברגר. (אחיו של הדיין מבארשא הגה"צ ר' יצחק ורצברגר זצ"ל) אביו: ר' משה ור' משולם ורצברגר.

חתן נוסף של ר' אברהם צבי היה ר' מענדיל פולק מריסקווא. אביו מ' ריזשא, מ' חייה, מ' מרים, ר' אליהו פולק, ומ' רבקה.

בנו של ר' אברהם צבי היה ר' משולם ריזל ז"ל, אביו ר' בנימין ריזל.

בת נוספת של ר' אברהם צבי היתה בזיוו"ר אשת ר' מיכל כהנא וממנו ילדיה, ובזיוו"ש אשת ר' צבי הירש שלומוביץ ז"ל. ילדיה ר' ברוך מענדיל כהנא, ומ' שרה.

בת נוספת של ר' אברהם צבי היתה בזיוו"ר אשת ר' פישל שטיין מבארשא, ובזיוו"ש אשת הרה"ג ר' שמואל שמעלקא קיזעלניק בן הגה"צ רבי יצחק מענדיל קיזעלניק זצ"ל אבד"ק ריזאווליע. רבי שמעלקא שימש עוד בחיי אביו כדיין בריסקווא, ולאחר פטירת אביו מינו אותו כמ"מ אביו בריזאווליע הסמוכה לריסקווא, רבי שמעלקא קיבל את המינוי אך נשאר לדור בריסקווא. ומכיון שלא אבה להעתיק דירתו לריזאווליע, נתמנה שם הגה"צ בעל 'יגל יעקב'

זצ"ל. רבי שמעלקא נפטר בשנת תרפ"ה.

ומזיוור"ר היה בנם ר' ברוך מענדיל שטיין, ומזיוור"ש: א. ר' חיים קיזעלניק, ב. ר' ישראל קיזעלניק, ג. הגה"צ ר' משה קיזעלניק הי"ד שהיה רב בסטרימטערע, ולאחר מכן עבר למקום אבותיו בריזאווילע (ילדיו: א. ר' דוד קיזעלניק ז"ל ממאנטריאל ניו יארק, אבי ר' משה ז"ל ממאנסי, ר' זיידא עקיבא מבארק פארק, ר' יוסף ממונטריאל מאנסי, ומרת גולדשטיין מבארק פארק. ב. ר' שמעלקא קיזעלניק מפלעטטבוש פלורידה אבי ר' משה ממונטריאל, ר' יוסף צבי מפלעטטבוש, מרת לנדא, וחתנו ר' משה וייס מפלעטטבוש. ג. ר' מאיר קיזעלניק ממונטריאל, ד. מ' ביילא פרוכטער, שאר ילדיהם נעקה"ש הי"ד, ד. ר' שלמה טעבעל (קיזלניק) ז"ל מריזאווילע (ילדיו: א. ר' משה שטיינר - ע"ש משפחת אמו - אבי ר' יעקב שטיינר ממייסדי ביהמ"ד דחסידי וויזניץ ברח"ו טרפון ב"ב, אבי ר' יוסף מרדכי ור' שלמה שטיינר נ"י מב"ב, ר' אליעזר קיזלניק מצפת, ג. ר' פנחס קיזלניק הי"ד, ה. חתנו ר' זיידא עקיבא דרימער מסיגעט (ילדיהם: הילד שמואל דרימער, חתנו ר' דוד רוכברגר מבארק פארק וילדיהם ר' זיידא עקיבא רוכברגר וחתניו ר' יואל רוזענפלד, ר' דוד קיזעלניק ז"ל ממאנטריאל ניו יארק הנ"ל, ר' דוד שוורצבך מקווינס וילדיהם ר' זיידא עקיבא, ר' מרדכי, שאר ילדיהם נעקה"ש הי"ד.

בת נוספת של ר' אברהם צבי היתה הילדה מרים. וחתן נוסף: ר' אייזיק שטיינמץ מאויבערווישווא.

בנו השני של ר' ברוך מנחם ב"ר אליהו ריזל הראשון, היה הרה"ח ר' אליהו ריזל מבארשא. ברשומות שנתרו מהעיר בארשא, מופיע הרה"ח ר' אליהו מבארשא פעמים רבות כסנדק בבריתות שהתקיימו בעיר, דבר המעיד על החשיבות שרחשו לו. ר' אליהו אף השתדך עם רב העיר הגה"צ רבי יעקב צבי וולדמן זצ"ל, כדלהלן.

ילדי ר' אלי:

א. חתנו זקני ר' שמואל הלוי אפל מבארשא. ר' שמואל נולד ביועד ונעקה"ש בג' סיון תש"ד עם חלק מילדיו (הורי: זקני הרה"ח ר' יצחק מרדכי אפל ז"ל שו"ב סלמה ואח"כ בקרית וויזניץ. ילדיו: ר' זעליג שמואל ור' נחמן אפל מקרית וויזניץ ב"ב, חתניו ר' חיים פישגורנד מב"ב, ר' משה קריצלער מקרית פאפא, אאמור"ר ר'

משה דוד טאבאק מב"ב, ר' חיים מאיר סבו מרמת וויזניץ חיפה ור' מאיר זומר מקרית וויזניץ ב"ב).

השו"ב ר' יצחק מרדכי אפל הנ"ל נולד בשנת תרס"ט בבארשא, ולמד בנעוריו בווישווא אצל הגה"ק ה'קרן לדוד' וה'שארית מנחם' זי"ע. בעצת מרן בעל ה'אהבת ישראל' זי"ע המשיך באומנות אבותיו וכיהן כשו"ב בעיירה רעמיק, ושנתיים לפני המלחמה מילא גם את מקום השו"ב של טעטש הסמוכה. אחר המלחמה שימש כשו"ב ומוהל בטורץ ואח"כ בארה"ק כ'כפר שלם' [סלמה] בת"א. היה בעל תפילה בהשתפכות הנפש, קשור בלו"ג לרבוה"ק. הספה"ק 'צמח צדיק' לא זו מתחת ידיו גם בעת חוליו. נלב"ע כ"ו בתשרי תש"ס ומנו"כ בבית החיים וויזניץ.

ב. ר' אברהם ריזל.

ג. ר' ברוך מנחם ריזל מבארשא, אבי: חתנו הגה"ח ר' שמשון שכטר מבארשא, מחסידי הרה"ק רבי פנחס מבארשא זי"ע (הורי: ר' דוד ריזל מבארשא - בני ראם תלמיד מרן הגה"ק מווישווא זי"ע והחליף שם משפחתו משכטר לריזל כשם משפחת אמן, ילדיו: ר' אפרים פישל ריזל מווייליאמסבורג, ר' שמשון ור' נחמי' ריזל מקרית וויזניץ ב"ב, חתניו ר' זלמן הגר מירושלים, ר' אהרן פרידמן ע"ה, ר' אהרן צבי אופנהיים ור' יעקב גוטפריד מקרית וויזניץ ב"ב), ר' חיים רזיאל ריזל, ר' וואלף ריזל, מ' פראדיל, ר' אלטר שלמה צבי ריזל מבארשא חתן ר' מרדכי גנוט שהיה מחסידי בארשא ובעל תפילה אצל הרה"ק רבי פנחס מבארשא זי"ע (הורי: א. מ' אינדיג ובנה ר' שלמה צבי אינדיג מירושלים, ר' חיים ז"ל, חתניו ר' ישעי' לוסטיגמן מבית חלקיה ור' פייש סמט. ב. הרה"ח ר' חיים רזיאל ריזל מקרית וויזניץ וילדיו הרה"ח ר' אלטר דוד ריזל ז"ל מקרית וויזניץ, מ' רובין ע"ה, ר' שלמה צבי ריזל, ר' ישראל ראובן ריזל ע"ה, והרה"ח ר' משה שמואל רוב מקרית וויזניץ. ג. נחמה).

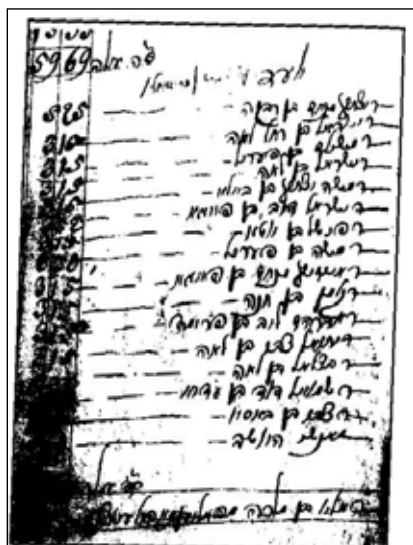
ר' דוד ריזל ז"ל הנ"ל מבארשא - בני ראם,

עבר את מוראות השואה, היה במחנות העבודה וההשמדה, ונשאר בחיים בניסי נסים. כאשר שב מהמחנות התיישב בסעלישט והתפרנס ברווח. לאחר שהקומוניסטים עלו לשלטון ברומניה בשנת תש"ז, השתדלו רבבות יהודים להשיג רישיון עליה לארץ ישראל, ביניהם ר' דוד, שהגיש בקשה לעליה אך לא זכה לקבל אשרת נסיעה. בחודש תשרי תשי"א ראה בחלום את רבו מרן הגה"ק מווישווא זי"ע מגיע לביקור בביתו, בתום הביקור הוא ליווה את רבו עד הפתח, שם הוא פנה אל הרבי וביקש: 'שהרבי ישאר לי משהו!' מה להשאיר לך? - שאל הרבי. 'א' גוט ווארט' [מילה טובה] - השיב ר' דוד. הרבי סב על עקבותיו [בחלום], התיישב ליד השולחן, ביקש שיביאו משקה ועוגה, ואמר: 'נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ד', אותו אתן לכם, לכה אתנו והיטבנו לך, כי ד' דיבר טוב על ישראל' (במדבר י, כט). הברכה התקיימה במלואה כשר' דוד אף זכה למכור שם את נכסיו ואח"כ לעלות לארץ (מתוך: 'הגה"ק מווישווא').

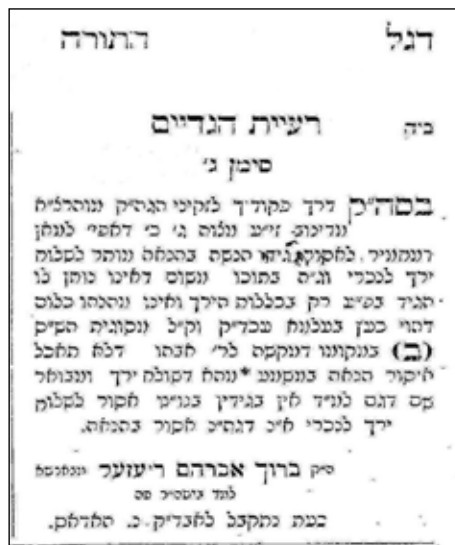
ד. חתנו ר' אלטער גלור ז"ל מבארשא יליד אויבער-ווישווא.

ה. ר' בנימין זאב ריזל מבארשא הנקרא ר' וואלף (חתן הג"ר ישראל שמעון מאיר ולדמן מו"ץ בבארשא בן הגה"צ ר' יעקב צבי אבד"ק בארשא). הורי: א. הרה"ג ר' ברוך אברהם ריזל הי"ד אב"ד האדאס. ב. חתנו ר' יהושע אסטרייכר ז"ל מטורונטו צעיר בני הגה"צ רבי משה דוד זצ"ל אב"ד טשימפא.

רבי ברוך אברהם היה מגדולי תלמידי מרן הגה"ק מווישווא זי"ע, בבחרותו הוסמך על ידו להוראה והיה נקרא בין התלמידים 'ראש ישיבה'. היה חתנו של הרה"ק רבי יחזקיה פיש מהאדאס זצ"ל, אשר מינה אותו בחייו למלא את מקומו כאב"ד האדאס. הוא ניהל את כל עניני הרבנות והרביץ תורה וחסידות בקהילת האדאס, אף הקים שם ישיבה לבחורים מצוינים שהתמידו בתורה בקדושה. היה מזהיר את התלמידים שלא יעבור עליהם יום ללא טבילה לפנות בוקר. הקים מטבח מיוחד לתלמידי הישיבה כדי שלא יצטרכו לאכול אצל בעה"ב. הסתופף בצל מרן הסב"ק ה'אהבת ישראל' זי"ע ובצל צדיקי הדור. היה נוסע אל הרה"ק מווישווא זי"ע ונוטל עימו את תלמידיו. התפלל גם בנוסח זידיטשוב. כי היה נכד לבית זידיטשוב בשבתות השנה הסבו תלמידיו על שולחנו, הזמירות

רשימת המתנדבים משנת תרכ"א ביישוב יועד לקופת רמבעה"ן דכולל ויוניצא, ביניהם הרה"ח ר' משה בן פערל ריזל (מתוך ספר תולדות משפחת פליגמן)

מחידושי הג"ר ברוך אברהם ריזל הי"ד אב"ד האדאס בקובץ התורני 'דגל התורה' של ישיבת ווישווא משנת תרפ"ז

היו בנוסח ויזניץ, גם כמה תלמידיו היה מחסידי ויזניץ, ולכבוד תלמידיו שהיו מחסידי סיגעט כיבדם לזמר 'חי השם' בנוסח סיגעט. הגרב"א נעקה ש"י בתמוז תש"ד, וגם זוג' וילדיהם נעקה ש"י.

בנו השלישי של ר' ברוך מנחם ב"ר אליהו ריזל הראשון, היה הרה"ח ר' ארי' לייביש ריזל ז"ל מריסקווא.

בנו מזיוור"ה היה ר' ברוך מנחם [מענדיל] ריזל. אבי:

א. ר' בנימין הירש ריזל ז"ל מביטשקוב (ילדיו: א. ר' משה ארי' ריזל מביטשקוב הי"ד חותן ר' יצחק וייס ז"ל מחיפה, ר' ברוך מנחם [מענדיל] ריזל, ר' ישראל זאב ריזל ושאר ילדיהם הי"ד).

ב. חתנו ר' דוד דוידוביץ ז"ל שו"ב ריסקווא ואח"כ בצפת, חותן הרה"ח ר' שאול הוטערער ז"ל מראשי ומזקני חסידי באבוב באנטווערפן.

ג. ר' יחיאל זאב ריזל ז"ל מחיפה (ילדיו: ר' ברוך מנחם ריזל ז"ל מב"ב מחבר ספר 'פרי ברוך', הרב משה יוסף ריזל שליט"א רב ביהמ"ד קצות החושן קרית ספר, חתנו ר' שלמה ולדר מחיפה, חתנו ר' אברהם צוויבל מחיפה).

ד. ר' מאיר ריזל הי"ד מריסקווא.

חתנו של ר' ברוך מנחם ב"ר אליהו ריזל הראשון, היה ר' אברהם צבי מרמור ממיטעל-וישווא.

פרק ב: רבי משולם ריזל ז"ל

בנו השני של רבי אליהו ריזל הראשון, היה הרה"ח ר' משולם ריזל ז"ל. הוא נולד בשנת תקפ"א, והיה מחשובי החסידים בכפר יועד. ר' משולם נלב"ע בשם טוב בז' (או בח') אדר א' תרל"ח, מצבתו ומצבת בנו ר' אליהו דוד הם מהבודדות ששרדו בבית החיים ביועד.

חתנו: הרה"ח ר' אברהם ברוך פריד מחשובי חסידי ויזניץ בדיבעווא. נולד בשנת תקצ"ט והיה מחשובי חסידי ויזניץ, סוחר גדול ובעל השגות. ר' אברהם ברוך ובניו היו מחשובי הקהילה בדיבעווא, והוא חתום כחבר ועד באסיפות הקהילה. בניו היו נגידיים וכיהנו כראשי הקהילה, במפעלים שבבעלותם העסיקו יותר מארבע מאות פועלים

מהם יהודים רבים. ר' אברהם ברוך נלב"ע בערב סוכות תרס"ח ומנו"כ בדיבעווא.

ר' אברהם ברוך היה אבי:

א. חתנו ר' שלום רוטנר מרעמיט, הורי: א. ר' דוד רוטנר מחשובי חסידי ויזניץ בסלאטפינא (אבי ר' אלתר שלום ז"ל מחשובי חסידי ויזניץ, ילדיו: ר' יהושע דוד ור' יצחק זאב רוטנר מקרית ויזניץ ב"ב וחתנו ר' אברהם אהרן בר"צ ויזניצר מקרית ויזניץ ב"ב), ב. ר' רפאל רוטנר מרעמיט, ג. ר' יצחק צבי (אייזיק הערש) פריד (רוטנר) מחשובי אברכי ויזניץ בדיבעווע, בעלותו לאר"י התיישב ברמלה והקים בביתו ביהמ"ד 'אהבת שלום' בנוסח ויזניץ, נלב"ע בשנת תשי"ג (אבי: ר' משה, ר' זונדל, ר' ברוך פריד הי"ו מבארא פארק, חתנו ר' ברוך דוב גלומן מב"ב, חתנו ר' יעקב פוגל), ד. חתנו ר' שלום פוקס מחסידי ספינקא בשענדרוף (הורי: ר' מרדכי פוקס, ר' משה פוקס, הסופר ר' אברהם פוקס מירושלים, ר' חיים צבי פוקס, ר' אליהו פוקס, חתנו ר' ברוך פריד הי"ו הנ"ל, ר' פנחס האזור ור' יצחק אליעזר וייס ז"ל מארה"ב), ה. מ' רבקה מפולין, ו. חתנו ר' זלמן צבי ליבוביץ מדיבעווא (ילדיהם: א. ר' זושא ליבוביץ ז"ל מירושלים (חתן הרה"ח ר' יעקב ולצר הי"ד שו"ב באנילוב) חתנו הרה"ג דוב לנדא ור' לייבל זילברברג ומשפחת קמינסקי, ב. חתנו הרב פנחס מנחם [מנדל] יוסקוביץ הרב הראשי של פולין (בניו: ר' אברהם אהרן, ר' משה, ר' מיכאל, ר' צבי. חתנו הג"ר מרדכי רוטנברג שליט"א אב"ד פאריז, הג"ר מנשה שמחה פנט ור' משה יוסף לבקוביץ מירושלים), ג. אברהם רפאל ליבוביץ, ד. יוסף אליהו ליבוביץ).

ב. ר' אליהו פריד מדיבעווא. ר' אלי' נולד בשנת תרכ"ד, היה ירא וחסיד ובר אוריין, תם וישר דרך כאנשי מעשה מקדמת דנא. מקושר היה להרה"ק רבי חיים מאטיניא זי"ע. בימים הנוראים היה עובר לפני התיבה והתפלל בהשתפכות הנפש בקולו הערב. שימש כראש הקהל דק"ק דיבעווע - מקום מגורי אבותיו רבות בשנים. כאשר ביקרו מן הסב"ק בעל 'אהבת ישראל' ומרן ה'אמרי חיים' זי"ע בדיבעווע התאכסנו אצלו. החזיק בבעלותו מפעלים גדולים של מנסרת עצים ומטחנת קמח, ויומיים מדי שבוע חילק קמח לעניים. נלב"ע בש"ט ט"ו בשבט תרפ"ט ומנו"כ בדיבעווע. על מצבתו נחרת הנוסח הבא: 'פ"נ איש אשר מלחמו השביע רעבים, לכבו הטוב השיאהו לחונן עניים, יקירי עם קדוש בביתו הכניסם, העדה הקדושה ניהל באמנים, ושמו הטוב הולך בכל

עברים, מו"ה אליהו... תנצב"ה. להלן ילדיו: א. ר' דוד פריד מסיגעט, אבי מ' אייזיקוביץ. ב. ר' יוסף פריד הי"ד מסאטמר. ג. ר' יעקב פריד הי"ד מסעקלהיד, איש חסיד ויר"ש, ערך את שולחנות השבת בהתלהבות ובהשתפכות הנפש, חתנו: ר' אלטר אליוביץ מב"ב, ר' נחום שוורץ מב"ב, ור' יוסף הרשקוביץ מב"ב חותן ר' גדליה איינהורן מב"ב. ד. חתנו ר' משה לייב בידרמן הי"ד שהיה מלמד בסלאטפינא. ה. ר' ישראל אלטר פריד הי"ד מסאטמר יוצ"ח: צבי, אברהם ברוך, פעריל, זכריה ז"ל. ו. ר' חיים פריד הי"ד מבארשא, אבי ר' ישראל דוד פריד שהתגורר באחרית ימיו בקרית ויזניץ, יצחק ז"ל, ומ' דבורה שמרן ה'דמשק אליעזר' עודדה בסיון תרצ"ו לעלות לאר"י [בעל דמשק אליעזר' עמ' קלד]. ז. חתנו ר' מאיר ארי' לייב עלעפאנט ז"ל שמנו"כ ליד אהל רבוה"ק בב"ב (ילדיהם: א. חתנו ר' מענדיל ליבוביץ [הורי ר' מאיר ארי' ליבוביץ מאנטווערפן ואשת ר' אליעזר זאב מרילוס מווינה], ב. חתנו ר' מענדיל הרשקוביץ מווינה [חתנו ר' עקיבא שמרלינג מציריך]. ג. ר' אליהו עלעפאנט ז"ל מווינה [אבי ר' מאיר אריה ור' שלמה ממנוטריאל וחתנו ר' דוד רייכמן מברזיל]. ד. ר' גרשון עלעפאנט הי"ו מווינה-אנטווערפן [בנו ר' שמשון עלעפאנט מציריך, וחתנו הרה"ג ר' שמחה אריה ברכר ראש ישיבה קטנה ויזניץ באנטווערפן ור' יוסף אליהו שטייף מווינה]). ח. ר' שלום פריד, היה ראש הקהל בדיבעווע וכונה הקלויז הוויניציאי שם הקיים עד היום, רביה"ק ה'אמרי חיים' הגיע לדיבעווא להשתתף בחנוכת הקלויז. אח"כ היה ראש הקהל בווינה. מחשובי תומכי מוסדותינו הק' שם ומבני בית האבות 'בית שלום' בקרית ויזניץ. עלה לארה"ק והתיישב בקרית ויזניץ ונלב"ע ט"ו אדר"א תשמ"ד (בנו ר' צבי הערשיל פריד, וחתנו ר' שמואל פינאקעל מניו יורק ור' אליעזר דוד ביאלוגלובסקי מהולנד). ג. ר' שאול לייב פריד מדיבעווא, נפטר בשנת תש"ג.

ד. ר' יעקב פריד מבארשא חתן ר' לוי יצחק מגיד מפעטריווא, אבי ר' דוד ארי' פריד, אבי ר' צבי הערשיל פריד (אבי ר' מרדכי פריד מירושלים ור' דוד ארי' פריד מקרית ויזניץ, וחתנו ר' משה גריינמן מטלז סטון ור' נתן פרידמן מקרית ויזניץ. ה. ר' דוד פריד מקאשוי (אבי ר' מענדיל פריד, ר' אליהו פריד מדרא"פ, ר' חיים פריד מב"ב, ר' ברוך פריד, ר' יוסף פריד, ר' יעקב פריד, מ' בלומה). ו. ר' חיים פריד מסאטמר, אבי ר' יודל, מ' לאה, מ' פערל, ר' אברהם ברוך ז"ל.

הרה"ח ר' יוסף פריד ז"ל מתל אביב

הרה"ח ר' יעקב זאב זולדן ז"ל מקרית ויזניץ

הרה"ח ר' שאול לייב גליק ז"ל מיועד

הרה"ח ר' אייזיק הערש פריד ז"ל מרמלה

הרה"ח ר' אלתר שלום רוטנר ז"ל

הגה"ח ר' משולם ריזל ז"ל [במרכז] במחיצת רבוה"ק האמרי חיים, הישיבות משה, הרה"ק רבי יודאלי זצוק"ל וילב"ט מרן אדמו"ר שליט"א בשריפת חמץ בערב פסח

בשיכון ויזניץ, כשבמשך היום עסק בתורה בין תלמידי הישיבה וגם סעד ארוחותיו על שולחן הישיבה. רק בלילה פרש לשינה בבית הרה"ח ר' בעריש כץ ז"ל בשיכון. עזר את השחר תמידן כסדרן ואחר הכנה דרבה פתח בתפילה בהתלהבות ודביקות.

רבנו האמרי חיים זי"ע קירבו ביותר וחלק לו כבוד ויקר. בהלווייתו נענה רבנו בהערכה: הוא היה משיירי כנסת הגדולה, היה יהודי עדין א איידעלער איד, ואהב את הגמרא. נטמן בבית החיים זכרון מאיר שומרי שבת, סמוך ממש לאוהל הסב"ק זי"ע. על מצבתו נחרת: פ"נ איש תם וישר ירא אלקים, מלמד תורה לשמה עם תשב"ר, מדות שפלות וענווה למד מיוצרו, בכו בכה להולך בלי בנים, מו"ה משולם ב"ר יעקב מנחם ז"ל ריזל, מיואיר מרמרוש, מחסידי ויזניץ, מגזע הגר"א מווילנא, נפטר בשם טוב וכשיבה טובה לדאבון משפחתו מכיריו וידידיו בן פ"ו, ח' שבט תשכ"ח. תנצב"ה.

בנו השלישי של ר' משולם ריזל מיועד, היה הרה"ח ר' אליהו דוד ריזל מיועד, נלב"ע ו' תמוז תרפ"א. אבי: א. חתנו ר' משה פולק ממיטעל ווישווא (הורי: ר' משולם פולק מחסידי ויזניץ בב"ב ובאחרית ימיו בבית האבות בקרית ויזניץ, ר' מרדכי פולק משיכון אגו"ב"ב (חתנו משפחת

בנו של ר' משולם ריזל מיועד, היה הרה"ח ר' ברוך ריזל מריסקעווא, זוגתו היתה קרובתו מ' רבקה בת ר' אברהם צבי ב"ר ברוך מנחם ריזל הנ"ל מריסקווא, וצאצאיהם מופיעים לעיל.

בן שני של ר' משולם ריזל מיועד, היה ר' יעקב מנחם [מענדיל] ריזל מיועד.

ילדיהם: א. ר' אלי' ריזל ומשפחתו הי"ד, ב. חתנו ר' יוסף גנס, הורי מ' פעסיל שטרן וילדיהם הי"ד, ג. מ' פערל, ד. חתנו ר' יונה טסלר מוואלען (הורי: ר' משה טסלר הי"ד, חתנו ר' דוד גנץ וילדיהם הי"ד, ר' יעקב צבי טסלר, ר' אפרים פישל טסלר מגרויסוורדיין אבי הנה"ח ר' יצחק טסלר מלארענס), ה. ר' חיים ריזל ריזל הי"ד מגלאד (אבי: ר' משולם ריזל הי"ד מגלוד וילדיהם, מ' שטרן, וחתנו ר' מאיר יוסף פישר מחסידי ויזניץ).

ו. הגה"ח ר' משולם ריזל מיועד - קרית ויזניץ. ר' משולם היה איש חסיד רם המעלה, משרידי הדור הישן. נולד בשנת תרמ"ב. בעיירה יועד לימד תורה לתלמידים, כשבד בבד שקד בתורה ימים ולילות, והיה אוצר בלום בתורה, בהליכות והלכות ותולדות בני ישראל. אח"כ נהנה מיגיע כפו ועסק במסחר. הסתופף בצל רבנו הסב"ק האהבת ישראל זי"ע וקנה תורה ויראה בצל קדושתו.

לאחר המלחמה עלה לארה"ק, והתיישב

ז. מ' מרים שהיתה זוג' בזיוו"ר של הרב עמרם ניישלאס מפרעשבורג בן אחותם של הגאון צ' בעל 'ערוגת הכושם' ובעל 'קרן לדוד' זצ"ל וחביב אצל דודו ה'ערוגת הכושם', מ' מרים נפטרה בדיבעווא בגיל צעיר לאחר לידת בתם הראשונה מ' פעסיל (ר' עמרם שימש כמלמד בפאקש ונספה באושוויץ בשנת תש"ד).

מ' פעסיל היתה זוג' של ש"ב ר' יוסף אויש, הורי: א. ר' גבריאל אויש (ילדיהם: ר' בנציון מב"פ, ר' ברוך יוסף מוומסב"ג, ר' דוד עמרם ממאנסי, חתניהם ר' אהרן אלי' אדלער מוומסב"ג ור' משה טייכמאן מב"פ), ב. ר' יחיאל טעמפלער-אויש (ילדיו: ר' יוסף מוומסב"ג, ר' אליעזר יונתן מב"פ, ר' הג"ר דוד עמרם מב"פ, ר' משה מב"פ, ר' אברהם ממאנסי, וחתניו ר' הערשיל רוזנפלד מב"פ ור' דוד ברייער), ג. חתנו ר' שמואל אונגר (ילדיו: ר' מענדיל מב"פ, ר' דוד מב"פ, ר' עמרם ממאנסי, ר' שלמה מב"פ, ר' יוסף מב"פ וחתניו הג"ר שלמה גראס זצ"ל דומ"ץ בעלזא ב"פ והג"ר יונה רכניצר ראש ישיבת טשערנאביל), ד. חתנו ר' מענדיל טאמבאר ז"ל מחסידי סקווירא (ילדיו: ר' הערשיל, ר' דוד, ר' יוסף ור' גבריאל עמרם משיכון סקווירא, חתניו: ר' יעקב יחזקיה שפירא, ר' דוד יעקב איינהורן, ר' פנחס ברגר ור' חיים מאיר מארגערטען - שיכון סקווירא).

מצבת הרה"ח ר' משולם ריזל ז"ל שנלב"ע בשנת תרל"ח ביועד [נולדנו להרה"ח ר' בנימין זאב גרינבוים הי"ן]

מגזע הגה"א מווילנא - מצבת הגה"ח ר' משולם ריזל ז"ל [נלב"ע בשנת תשכ"ח] בבית החיים זכרון מאיר ב"ב

מצבת הרה"ח ר' אליהו פריד ז"ל בדיבעווא

גודינגר), ר' אשר זעליג פולק הי"ד ממיטעל וישווא, מ' שרה רבקה פישר, מ' ראצא ממיטעל וישווא, ר' יואל פולק הי"ד שו"ב ריזאווליע אבי הרה"ח ר' לייב בער פולק מוויילאמסבורג ומ' שטיינמץ ע"ה אשת ר' אלי' יעקב מוויילאמסבורג (נכד ר' משה שטיינמץ שהיה ראש הקהל בווישווא), ב. ר' משה יצחק ריזל, ילדיו: ר' חיים ריזל ושאר ילדיהם הי"ד.

בן רביעי של ר' משולם ריזל מיועד, היה הרה"ח ר' לייב ריזל חותן ר' משה ישראל טאוועל.

חתן נוסף של ר' משולם ריזל מיועד, היה הרה"ח ר' משה אליעזר גליק (בהגה"ח ר' גדליה דוד גליק דיבעווע מחשובי חסידי קאסוב-ויזניץ), אבי:

א. ר' שאול לייב גליק מיועד (חתן הרה"ח ר' ברוך זולדן חתן החסיד הנודע הרה"ח ר' יהודא אברהם עביר רונברג זצ"ל מביטשקוב. ילדיהם: א. חתנו ר' אברהם מרדכי מליק הי"ד מסיגעט (אבי ר' משה אליעזר מליק מחיפה חותן ר' יוסף אסקל), ב. ר' יוסף גליק ומשפחתו הי"ד, ג. חתנו ר' משה גלזר מאנטווערפן הי"ד, ד. ר' משולם גליק מאנטווערפן הי"ד (בנם ר' הערשל גליק מניו יורק), ה. חתנו ר' שלמה יודא וידר, ו. ר' יעקב זאב זולדן - גליק ז"ל מב"ב ואח"כ בקרית ויזניץ, תלמיד מרן הגה"ק מווישווא, איש חסיד יקר רוח וגבאי צדקה (ילדיו: ר' צבי הערשל מב"ב, ר' שאול לייב מקרית יואל ארה"ב, ר' יודא אברהם עביר מקרית ויזניץ, חתני הרה"ג ר' בעריש קופמן מקרית יואל ארה"ב ור' אברהם וסרמן מקרית ויזניץ).

ב. ר' אברהם ברוך גליק, בנו ר' משולם גליק וחתנו ר' אייזיק באש מספינקא.

חתן נוסף של ר' משולם ריזל מיועד, היה הגה"ח ר' חיים פריד מריסקעווא.

ר' חיים היה תלמיד חכם מופלג, מתלמידי הרה"ק הייטב לב' מסיגעט והגה"צ הערך שי' דומ"ץ סיגעט, והיה מחשובי חסידי רביה"ק הצמח צדיק זי"ע. כשנתיים כיהן כרבה של ריסקווא ותורה וגדולה התאחדו על שולחנו, הוא היה בעל נכסים רבים. בתחילה לא זכה לזרע של קיימא ונושע מברכת הרה"ק הדברי חיים מצאנא זי"ע, אשר דפק עליו פעמיים ואח"כ אמר לו 'הרי כבר נתתי לך שניים'... אכן נולדו לו שני ילדים בהפרש של עשר שנים. נלב"ע ר"ח שבט תרע"ח.

בניהם: א. ר' אליהו פריד, אבי ר' מנחם [מענדיל] מאיר פריד ז"ל מאנטווערפן בעמח"ס 'אמרי מנחם' (בנו ר' רפאל מתתיהו ז"ל אבי הרב אליהו פריד מאנטווערפן) ור' ישראל פריד.

ב. ר' אלתר משולם פריד, אבי ר' יוסף פריד ז"ל מחשובי חסידי ויזניץ בת"א (אבי: ר' אלתר משולם פריד מב"ב, הרה"ג ר' שמואל צבי פריד מירושלים, ר' חיים פריד, וחתנו ר' מרדכי לוי מבארא פארק).

חתן נוסף של ר' משולם ריזל מיועד, היה ר' יוסף מרדכי הכהן פליגמן מיועד, ילדיהם: א. ר' משולם הכהן פליגמן (הורי: א. ר' אשר זעליג משה הכהן פליגמן מדראגמירעשט (תלמיד מרן הגה"ק מווישווא זי"ע, היה דבוק מאוד ברכו ואחר הסתלקות הרה"ק מווישווא לא ישן כמה לילות מרוב צער, התהלך כאריה בסוגר יומם ולילה, וביכה את רבו בכיות עזות ומרות, יותר מבן המבכה את אביו), אבי ר' יצחק מנחם [מענדיל] הכהן פליגמן ז"ל (ר' מענדיל נולד בדראגמירעשט ונקרא ע"ש הגה"צ אב"ד ריזאווליע זצ"ל, בבחרותו למד אצל קרובו הגה"צ רב"א ריזל הי"ד אב"ד האדאס. היה קשור בלו"ג לרבוה"ק, לאחר המלחמה הגיע לארה"ב ושם זכה לקירוב מיוחד אצל רביה"ק ה'אמרי חיים זי"ע כשביקר שם, וכן היה ממקורבי הרה"ק האור מרדכי מוויזניץ מאנסי זי"ע. נלב"ע ד' תמוז תשע"ג). ילדיו: ר' אשר זעליג משה ממאנסי, ר' אברהם מב"ב, ר' פנחס מבית שמש ור' משולם שלום ממאנסי, וחתניו ר' יחיאל מיכל רפפורט מב"פ, נפתלי צבי גולדברנר מב"פ ור' יחיאל טויבער ממאנסי. ב. ר' יצחק פליגמן אבי משולם מענדיל וביילא רבקה.

ב. מ' יוטא אשת ר' זאב פוגל, הורי: ר' עזריאל פליגמן (החליף מפוגל לפליגמן), ילדיו: ר' שלמה זאב פליגמן מב"ב ור' דוד מאיר ור' אברהם שמואל פליגמן מקרית ויזניץ, וחתנו ר' סנדר משה בלומנטל מנתניה.

בן חמישי של ר' משולם ריזל מיועד, היה הרה"ח ר' שמואל ריזל מדיבעווא, נלב"ע כ"ז ניסן תרע"ו.

פרק ג: רבי יעקב יוסף ריזל ז"ל

בנו השלישי של רבי אליהו ריזל הראשון, היה הרה"ח ר' יעקב יוסף ריזל ז"ל, מחשובי החסידים בכפר יועד.

לפי מסורת צאצאיו משפחת שכתר, עלה רבי יעקב יוסף בילדותו עם אביו רבי אליהו ריזל לצפת. ברעידת האדמה המזעזעת בשנת תקצ"ז, שבה נהרגו כאלפיים מתושבי צפת רח"ל, נספו זוגתו של רבי אליהו, וכן שני בנותיה ושני אחיותיה, ואילו ילדם יעקב יוסף שכב חי, כשהריסות מכסות אותו עד צווארו. באותה שעה התגלה אליו בהקיץ אביו רבי אליהו מהעולם העליון, ואמר לו: 'אל תירא! באתי להצילך!' האב הסיר את האבנים מעל בנו, ואמר לו: 'מיין קינד, איך האב דיר געמאכט א וועג'...

כשהוא צולע על רגלו יצא הילד יעקב יוסף מבין עיי החרבות, ויחד עם מתי מספר הניצולים הועבר לעיה"ק ירושלים.

משהגיע הילד היתום לגיל המצוות, בכה

מאוד, כי נותר בירושלים ללא קרוב וגואל, והחל לבקש לשוב לחוץ לארץ. אמרו לו מכירי שכאשר יהיה יהודי הנוסע לחו"ל, ישלחו אותו עימו אל משפחתו שבחו"ל.

השד"ר שיצא מירושלים לחו"ל נטל אותו עימו, והביא את הנער יעקב יוסף לחיק משפחתו בעיירה יועד שבמראמורש, שם גדל באותה עיירה שהיתה מלאה חסידים ואנשי מעשה (לפי החוקר הרה"ח ר' דובעריש וועבער שליט"א מארה"ב, כבר בשנת תקע"ט התגוררה ביועד אשה בשם מרת לאה לבית ריזל, אשת הרה"ח ר' וואלף הלוי אפל ז"ל מיועד, וניתן לשער שהיא היתה אחותו של ר' אליהו ריזל, אשר קיבלה את היתום בן אחיה בהגיעו כילד ליועד).

מקור הסיפור זה הוא הרה"ח ר' פינחס שכתר ז"ל, מתלמידי הרה"ק מווישווא זי"ע שהתגורר באחרית ימיו בקרית ויזניץ. כיתום גדל ר' פנחס אצל זקנו ר' יצחק ריזל שהיה בנו של רבי יעקב יוסף, וממנו שמע רבות על השתלשלות הדברים ושהם מצאצאי הגר"א זי"ע.

רבי יעקב יוסף נלב"ע ב"ד מרחשון תרנ"א. ילדיו היו: א. ר' ישראל, ב. מ' שרה. ג. חתנו ר' ישראל חיים גנוט ממיטעל וישווא. ד. מ' מרים טויבא.

ד. ר' יצחק ריזל מבעטלאהן, נולד בשנת תרכ"ד ועוד בצעירותו כיתת רגליו להסתופף בצל רבוה"ק מוויזניץ. נלב"ע כ"ז כסלו תש"ב בבעטלאהן. ילדיו: חתנו ר' אברהם אלתר פיש הי"ד מנאסאד, וחתנו ר' דוד שכתר הי"ד (נעק"ה ז' סיון תש"ד. הורי: א. הרה"ח ר' יעקב יוסף חיים שכתר ז"ל. בניו: ר' מאיר דוד שכתר מקרית צאנז נתניה, הרה"ג ר' יצחק שמואל שכתר שליט"א דומ"ץ בקרית צאנז ומח"ס שו"ת 'ישיב יצחק', ר' מענדיל שכתר מב"ב. ב. הרה"ח ר' פנחס שכתר ז"ל - בניו: ר' משה דוד יצחק שכתר ממאנסי, ר' מנחם שלום שכתר ע"ה ממאנסי, ר' זעליג שכתר משב"ק כ"ק אדמו"ר מטשערנאביל שליט"א, חתנו ר' אברהם יצחק הרשטיק מאשדוד).

ה. ר' אליהו ריזל מגלאד, אבי ר' נחום צבי ריזל הי"ד מביטשקוב, ילדיו: ר' שמואל אליעזר ריזל מבראנסק, ר' אלי' ריזל הי"ד שנלב"ע בשנת תש"ה אחר המלחמה, ושאר ילדיהם שנעק"ה ש בשנת תש"א בקאמעניץ-פודולסק.

תודתנו העמוקה לכל אלה שסייעו לנו בעין טובה בהכנת המאמר: מחקרי הרה"ח ר' דובעריש וועבער שליט"א, ספר משפחת הרה"ח ר' יצחק מנחם הכהן פליגמן ז"ל, הרה"ח ר' אלטר משולם פריד, הרה"ח ר' נחמן אפל, הרה"ח ר' אברהם ברז"מ פליגמן, הר"ר שמואל יוסף בהגרש"א ברכר מלונדון. תשו"ח להרה"ח ר' חיים מאיר אוביץ שסייע לנו רבות בהכנת היריעה. להערות והוספות: 053-3170017 כתובת דוא"ל:

ltbm3@enativ.com